

سؤالی داشتند

شیخ الاسلام - این هم سؤالی است که بنده توسط ریاست مجلس شورای ملی کردم و چون شرحی در روزنامه ستاره ایران شماره ۶۳ دینم و همان طور که در روزنامه نوشته شده بود چون راجع بوزراء بود بنده هم همان قسم نوشتیم این است که قرائت می کنم و بمضمون ذیل قرائت نمودند

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی روزنامه ستاره ایران نمره ۶۳ می نویسد وزراء حقوق یکصد نفر تفنگچی تصویب نموده اند برای راه شیراز و اصفهان و نیز در نمره ۵۶ مورخه ۲۶ محرم می نویسد هیئت وزراء عظام ماهی دوهزار تومان اضافه بر بودجه فرا سوزانی فارس تصویب نموده اند و نیز در همین شماره می نویسد ریاست وزراء عظام مقرر فرموده اند بانصد تومان فشنگ جهت یزد خریداری شود چون تصویب نامه های فوق بمجلس شورای ملی نیامده است پیشنهاد می کنم از ریاست وزراء عظام سؤال شود که این تصویب نامه ها بدون مراجعه بمجلس شورای ملی چگونه بموقع اجرا گذارده شده است **شیخ الاسلام اصفهانی**

معاون وزارت داخله - چون سؤالشان

از آقای رئیس الوزراء بود جواب را آقای رئیس الوزراء باید بدهند در جلسه آتی به جواب بعرض می رسد

رئیس - آقای سردار معظم نماینده خراسان سؤالی راجع بانتخابات داشته

سردار معظم - سؤال بنده مختصر است با نهایت درجه علاقه مندی که بحضور و کلاه در مرکز است بنده می خواستم از معاون وزارت داخله سؤال کنم علت اینکه شروع بانتخابات خوار ورامین و همدان و سیستان و آباد و مشهد و نیشابور و ایل قشقایی و بار فروش و کرمانشاهان نشده است چیست اگر بگوئید در مشهد و نیشابور مانعی تا بحال بوده نسبت بنقاط دیگر که مانعی نبوده و مانع این دو نقطه هم مدتی است بر طرف شده و علت اینکه تا بحال از طرف دولت اعلان انتخابات در این نقاط داده نشده چیست

معاون وزارت داخله - در تمام این

نقاط اعلان انتخابات داده شده است در حوزه فارس برای انتخابات چهارم است و باآباد چند روز قبل دستور شروع بانتخابات داده شده و مطابق تلگرافاتی که اخیراً رسیده است در چهارم شروع و مأمور از طرف ایالت فارس گرفته که انتخابات قشقایی را شروع بکنند و بسردار هشایر هم برای انتخابات اهل قشقایی دستورهای لازمه داده شده راجع بانتخابات بلوچستان هم یک مشکلاتی داشته است و دستور دادیم که حتی المقدور اقدام بکنند راجع بانتخابات همدان البته مسبوق هستند نظر بیک مشکلات محلی که در انتخابات پیدا شده بود یک سابقه مفصلی پیش آمده بود آن سوابق تمام مطالعه شده و بالاخره دستور بحکومت همدان داده شد که موافق قانون انتخابات، انتخابات آن جارا خاتمه بدهند و شاید محتاج بمأمور مخصوص هم نباشد و اگر یک مشکلات

مهم پیدا کرد اطلاع بدهند تا اگر مأمور مخصوص لازم باشد فرستاده شود. در حوزه خراسان هم مشهد و نیشابور و طبس و سیستان است برای سیستان دستور دادیم که شروع بکنند و اقدام هم کردند ولسی راجع بنقاط دیگر تا اقدام کنیم و حالا شروع خواهیم کرد و دستورش هم داده شده است در خصوص بار فروش مازندران هم اقدام شده تعرفه هم فرستاده شده راجع بخوار ورامین هم حکومت نظامی آن جا ملغی شده و دستور برای انتخابات آن جا داده شد در حوزه آذربایجان مخصوصاً تبریز عرض کردم دوسه خواسته شده برای توابع بایالت دژتودادیم که حتی المقدور سعی کنند که انتخابات آن جا زودتر شروع شود و بانجام رسد. راجع باخطار آقایان نمایندگان هم که در بعضی نقاط انتخاب شده اند و هنوز نیامده اند اگر چه دولت مسئول نیست حتماً وقتی که آنها انتخاب می شوند زود بیایند ولی مخصوصاً تلگرافات شده است که زودتر حرکت کنند یک نفر نماینده هم اخیراً در تأیید انتخابات شده و تلگراف انتخابات ایشان رسیده است و حاج میرزا تقیخان است که کتیباً بمجلس هم اطلاع داده شده است.

سردار معظم - بسیار خوب مطابق اظهارات معاون وزارت داخله باید امیدوار بود هر چه زود تر نمایندگان که از حوزه های مزبوره انتخاب شده اند در مرکز حاضر شوند ولی چون ایشان راجع بچهارم اشاره کردند بنده تصور می کنم آنطوریکه فرمودند نشده باشد و راجع بهمدان هم که نمی گفتند از طرف دولت مأمور خاصی برای نظارت فرستاده شود بنده لازم می دانم عرض کنم خوب است که دولت این قبیل مداخلات را در امر انتخابات ننماید که برخلاف قانون است و با بودن مجلس شورای ملی باید جلوگیری از جریان انتخابات ننماید دولت در امر انتخابات لازم نیست وسکته با اساس انتخابات وارد می آورد و اسباب تأخیر می شود.

رئیس - راجع به چهارم چه فرمودید درست مسوع نشدم

سردار معظم - شنیده می شود از چهارم فتح الدوله انتخاب شده است اگر اینطور باشد خیلی جای نأسف است

معاون - البته بموجب قانون انتخابات هر کس معرفی شود دولت نمی تواند رد کند اگر نظریاتی باشد باید خود مجلس اقدام نماید اما راجع بهمدان بنده عرض کردم سابقاً مأمور مخصوص فرستاده شده بود بعد از آنکه بسوابق مراجعه شده موافق قانونی انتخابات دستور داده شد که حکومت خودش انتخابات را خاتمه دهد و مهتقد نبودیم مأمور فرستاده شود.

فتح الدوله - چون این جا اسم فتح الدوله برده شد شاید اشتباه شود ایشان جوادخان فتح الدوله هستند و بنده فتح الله فتح الدوله هستم

رئیس - آقای آقا سید حسن کاشانی راجع بانتخابات سؤالی داشتید آقا سید حسن بنده راجع به

انتخابات آذربایجان و نتیجه کمیسیون تحقیق خواستم سؤالی بکنم آقای آقا سید یعقوب اظهار کردند و - و اب هم داده شد

رئیس - اظهارات آقایان تمام شد. اگر آقایان موافق باشند جلسه را ختم می کنم و جلسه آتی پیش فردا روز پنجشنبه دو ساعت بغروب دستور آن هم شور قانون در معاهده چین خواهد بود مخالفی نیست اظهاری نشده مجلس تقریباً یکساعت از شب گذشته ختم شد.

جلسه ۳۷

صورت مشروح مجلس

یوم پنجشنبه پانزدهم عقرب ۱۳۰۰

مطابق دوم ربیع الاول ۱۳۴۰

مجلس تقریباً یک ساعت قبل از غروب در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید

صورت مجلس یوم سه شنبه زیم مقرب را آقای تدین قرائت نمودند.

رئیس - آقای سردار معظم کردستانی (اجازه)

سردار معظم کردستانی - آقای حاج میرزا اسدالله خان در جلسه قبل بواسطه کسالت غائب بودند با اداره مباشرت هم اطلاع دادند امروز هم بهمین جهت تشریف نیاورده اند.

رئیس - اصلاح می شود. دیگر اعتراض نیست؟ (اظهاری نشد)

صورت مجلس تصویب شد. دستور امروز: شور در عهدنامه چین بود ولی بملاحظه اینکه مدت قانونی منقضی شده باید بماند برای روز سه شنبه (گفته شد صحیح است) دو فقره راپورت یکی از کمیسیون و یکی از شعبات اولی راجع به آقای معتمد السلطنه و آقای آقا سید کاظم رسیده است مخالفی نیست که جزء دستور باشد (گفته شد غیر) پس قرائت می شود آقای تدین راپورت کمیسیون تحقیق را

راجع به آقای معتمد السلطنه

بمضمون ذیل قرائت نمودند

کمیسیون تحقیق انتخابات حسب الوضیفه در صدد بود که در خصوص معرفیت محلی آقای معتمد السلطنه تحقیقات محلی نماید در این اثنا تلگرافی بامضای همه کثیری از معارف طبقه مختلفه حوزه انتخابیه مشارالیه واصل گردید دائر براینکه تلگراف شکایت آمیز سابق آنها بواسطه اختیارات مأمورین مخصوص کلنل معتمد تقیخان بود و اکنون که آن اجازات بر طرف شده تلگراف ماقبل خود را تکذیب و اظهار شناسائی و رضایت از انتخاب آقای معتمد السلطنه می نمایند.

کمیسیون بعد از ملاحظه تلگراف و سایر قرائن و دلائل موجوده خود را از تعقیب محلی بی نیاز و آقای معتمد السلطنه را دارای معرفیت محلی می داند.

رئیس - رای می گیریم به نمایندگی آقای معتمد السلطنه آقایانیکه تصویب می کنند قیام نمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شده راپورت دیگر از

قبل از مذاکره بهیئت دولت ارجاع شود (خطاب سردار معظم) توضیحی دارید؟

سردار ششم - گمان میکنم محتاج به توضیح نباشد

آقای میرزا علی کازرونی مخبر کمیسیون - اجازه بفرمایند؟

رئیس - بفرمایند

آقای میرزا علی کازرونی - بنده نمی دانم مقصود این است که نظریه کمیسیون بدولت اظهار شود یا اظهاراتی که از طرف مهاجرین استعفاء شده اگر مراد این است که اظهارات آنها بدولت مراجعه شود این مطلبی است علیحده لکن نظریه کمیسیون موضوعی نیست که محتاج بیک وقت نظر مخصوص باشد مسلم است تا هر اندازه که دولت ممکن و مقتضی باشد در ترضیه حالشان مضایقه نخواهد داشت

رئیس - خطاب آقای سردار معظم حالا توضیح تان را بفرمایند

بشود که به بینه که دولت چه نظریه در برقراری امنیت دارد یا اینکه بجهت تأمین آنها چه نظریه اتخاذ خواهد نمود البته ما هم نسبت باین مطلب مخالف نیستیم

رئیس - ولی فقره ششم راجع بدولت نخواهد بود این مسئله را باید خود آقایان نمایندگان حل کنند بایستی به هیئت دولت تذکر داده شد تا پس از وصول نظریه دولت در مجلس مذاکره شود راپورتی است از طرف وزارت مالیه رسیده قرائت میشود

آقای تدین راپورت مزبور را بمضمون ذیل قرائت نموده

پیشنهاد وزارت مالیه مورخه ۱۱ عقرب ۱۳۰۰

به مجلس مقدس شورای ملی شهادت الله که در سنه قوی ثیل ۱۳۲۵ که کلیه مستمریات دیوانی در کمیسیون مجلس شورای ملی جرح و تعدیل شده وبوسیله کتاب چه مطبوعات چاپی بمطالعه و نظر عموم رسید قسمتی که ابقاع تصویب شده بود تا اواخر سنه تنگوزیل ۱۳۲۹ نقدی تمام و جنس عین جنس تأزیه و پرداخت میشد در سنه سیچقان ثیل ۱۳۳۰ جنس کلیه مستمریات با تصویب و نظریه اولیای معظم دولت گندم شلتوک از قرار خرواری پنج تومان و جو خرواری سه تومان و گاه برنج خرواری پنج هزار تسعیر و ضمیمه مستمریات نقدی از باب حقوق شده بدو آنست تأزیه آن بتومانی پنج هزار مقرر گردید

در سنه اورئیس ۱۳۲۳ بمقتضای تقاضای دولت و وزارت مالیه وقت نرخ کلیه مستمریات را با استثناء مستمریات دیوانی وزراء در دوم تقنینیه و وزرائی که بعد بمقام وزارت نائل شده حقوق خود را تمام دریافت داشته اند از پنج هزار بدوربال تنزل داده و بالتبیین از همان سنه به بعد نرخ رسمی مستمریات بمأخذ دوربال مقرر و معمول گردیده در سنه لوی ثیل ۱۳۳۴ عده کثیری از ارباب حقوق در تحت عنوان اینکه مستمریات مصوبه مجلس است و تمام باید برسند ما معتقدیم از آنها در سجد سیه سالار متعصبان و گروهی متوسل بسفارت روس شده و در نتیجه تظلمات و دادخواهی آنها بالاخره رئیس - الوزراء و وزیر مالیه وقت نرخ مستمریات متظلمین را که شاید عده آنها به یکصد و پنجاه یا دو صد نفر میرسید از دوربال به پنج هزار ترقی دهد و در همان سنه از همین قرار پرداخت و سایر موظفین حقوق خود را به نرخ دوربال دریافت می داشتند

خاطر آنها فراهم شود که مشکلاتی برای دولت و مملکت تولید نباشند و دیگر بملاحظه اینکه آباء و اسلاف صاحبان حقوق با خود آنها سالها مشغول خدمت دولت بوده و رعایت حال آنها لازم بود بوسیله تصویب نامه ها و احکام رئیس الوزراه و وزراء مالیه وقت متدرجاً از دوربال پنج هزار تومانی ترقی داده شد (بعلاوه همه ساله تصویب نامه مخصوصاً راجع باین قسمت در تحت عنوان اینکه اشخاصی که در سنه قبل حقوق خود را به نرخ که گرفته اند در هذا السنه هم داده شود صادر و بموقع اجراء گذارده شد) ولی بقیه مستمریات که دارای این قبیل احکام و تصویب نامه ها نبوده اند همان مأخذ دوربال مجراء و معمول بوده است

اکنون برای تذکر خاطر هیئت محترمه مقتضای راجع بعضی از مستمریات علاوه بر دوربال که فعلاً تصدیق اوراق در خواست آن در کمیسیون تطبیق حوالجات مورد تأمل واقع شده از مواج توضیح مینماید اولاً قسمتی از آقایان ارباب حقوق هستند که موجب تصویب نامه های هیئت وزراء عظام مقررات مستمری شخصی خود را علاوه بر حقوق استخدام یا بعنوان اینکه حقوق مأموریت آنها مکفی نیست توأمأ تأذیه و پرداخت شود

ثانیاً قسمتی هستند که با داشتن شهریه و یا شهریه و حقوق خدمت و یا فقط با داشتن حقوق خدمت چون نمی توانستند از حقوق شخصی خود استفاده نمایند مستمری دیوانی خود را در تحت عنوان برقراری در حق اولاد و با سهم مخارج تحصیل بنرخ تومانی در دریافت می دارند و همچنین قسمت دیگری هستند که بدون این که خدمتی داشته باشند مستمری خود را در تحت عنوان مخارج تحصیل اولاد تمام و بدون کسر دریافت میدارند

ثالثاً قسمتی از ارباب حقوق هستند که بعد از فوت آنها هیئت وزراء عظام از نقطه نظر مقتضیات و مصالح مملکتی یا بر رعایت خدمات شخصی متوفی یا صرفاً بر رعایت بازمانه گان متوفی و متوفات بدون رعایت و اعمال قانون وظائف موضوعه از مجلس شورای ملی حقوق متوفی یا متوفات یا تمام در حق ورثه قانونی یا غیر قانونی آنها برقرار و تأذیه آنرا بطور شهریه یا غیر شهریه تومانی تومان تصویب کرده اند

رابعاً قسمت دیگری هستند که در تصویب نامه های صادره از هیئت وزراء عظام مطرح است مستمری فلان شخص ضبط دولت شده و در عرض معادل حقوق و بلکه با اضافه مبلغ دیگر بطور شهریه داده شود

خامساً قسمتی از مستمری و شهریه دیگر هستند که در دربار سلطنتی مستخدم بوده یکجا حقوق درباری و یکجا شهریه مستمری خود را بر نرخ قانونی تومان و پنج هزار یا دوربال دریافت می دارند و در این قسمت از نقطه نظر این که مستخدمین کرباری را نوکر شخصی سلطنت فرض نموده اند بطور کلی تصویبی اتخاذ نشده و بلکه در این سنوات بطور تبعیض آنها معمول و رفتار شده است

سادساً - قسمت دیگر از مملکتین مدارس سیاسی و نظامی و مدرسه های جدیداً تأسیس دولتی هستند که یکی از حقوق ریاست و ناظمی و معلمی استفاده نمود و

یکجا شهریه و مستمری خود را در صورت داشتن تصویب نامه از قرار تومانی تومان و یا عدم تصویب نامه و احکام بمأخذ دوربال دریافت میدارند

سابعاً - قسمت دیگر از آقایان و کلاسه مجلس شورای ملی می باشند که دارای شهریه و مستمری دیوانی و پس از افتتاح رسمی شدن مجلس شورای ملی پرداخت حقوق آنها محل باقی واقع شده است باین معنی که بعضی از آقایان و کلاسه از اصل مالیات دارای مبلغی شهریه بوده و بعضی از آنها از محل مستمری خود که آنهم قسمتی معادل با مستمری دیوانی نموده و بعضی با اضافه مستمری شهریه برای آنها تصویب و برقرار میباشد که فعلاً در حال بی تکلیفی باقی است که آیا با داشتن حقوق و کالت می توانند شهریه یا مستمری دیوانی خود را تمام با نرخ معمول دریافت دارند یا خیر

ثامناً - علاوه بر قسمتهای فوق الذکر راجع به مستمریات دیوانی و شهریه بگیر بود مسئله دیگر راجع به مخارجی است فترت مجلس شورای ملی از جمله ای اضافات جمع مالیات مستقیم و غیر مستقیم برای مدارس و ولایات و مدرسه نظامی و غیره تصویب و تخصیص یافته است و چون در حدود قانون اساسی وضع مالیات جدید از مختصات مجلس شورای ملی است اوراق مخارج آن فعلاً در کمیسیون تطبیق تصدیق نشده محل باقی است و این است که با عرض این پیشنهاد حل این مفصلیات را موکول بنظریه و تصویب هیئت محترمه تقنینیه شورای ملی دانسته با استثنای قسمت هفتم از پیشنهاد مورخه که راجع بو کلاهی مجلس شورای ملی است و تا کنون از طرف هیئت معظم دولت تصویب و دستوری برای وزارت مالیه نرسیده است در فقرات دیگر که دارای سابق و تصویب نامه بوده و در فترت مجلس شورای ملی عملی نبوده است برای اینکه وزارت مالیه دچار بعضی معظورات و مشکلات نشود که امکان عملی و لازم الاجراء خواهد دانست هر موقع و هر زمانی که نسبت به ریک از فقرات موضوعه از مجلس شورای ملی جواب رسیده از همان تاریخ تصویب و تصویب هیئت محترمه مقننه را بموقع اجراء خواهد گذاشت

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه نطق)

بیشتر در این راپورت درخشان واضح است این است که هر کس زور و نفوذ داشته بیشتر برای خودش تمول جمع کرده برای اینکه جزء هم تابع کل است اگر نزدیک شخص پولی پیدا شد باید از فقراء هم گرفته شود در سر ماه های او افزوده شود آنوقت فلسفه که قائل می شوند که باین اشخاص تومانی یک تومان بدهند این است که اینها متنفذین مملکت بودند و باید تومانی یک تومان بآنها داده شود ولی آن بدبختانی که فرضاً پنج تومان یا ده تومان حقوق داشته اند چون فریاد رس نداشته اند طرف توجه نبوده و چون فریاد رس ندارند باید یک مشت هم بفرشان زد و گفت بسایرین تومانی تومانی می دهیم و بتو تومانی دو ریال که نتوانی نفس بکشی و از گرسنگی بمیری که تومانی دو ریال را هم نگیری این است فلسفه که حقوق جماعت را حفظ کرده در حالتی که اگر وظایف را تحت حساب می آورند شاید موجب تمام ققراء و حفظ تامش باندازه موجب سه چهار نفر از اغنیاء نشود آن بدبختان را در کمال سختی و فشار گذاشته بآنها تومانی دو ریال می دهند اما اشخاص دیگری که همه جا سهم برده می شود باید تومانی تومانی بگیرند کم کم دارد این سابقه بقدری زیاد میشود که بو کلاسه هم خبر می دهد که شما هم که وکیل هستید هم آن شهریه ها را داشت هم حقوق و کالت را دریافت دارند در صورتیکه گمان نمیکند یک نفر وکیل باشد که باین امر راضی بشود و حاضر باشد یک تعمیلی بر این مالیه فقیر بشود و دوجا حقوق بگیرد در صورتی که اگر بودجه بمجلس بیاید خواهیم دید خیلی اشخاص هستند با داشتن تمام دارائی که بتوانند بخواهی خودشان را اداره کنند چه حقوقی بگیرند یا بدهند مقدم این است که اینطور اشخاص بدون استثناء باید حقوقشان را قلم گرفت و آن کسی که میلیون ملیون دارد دوازده هزار تومان هم تصویب نامه صادر میکنند که چون از آن میلیون ها که دارد نباید کسر شود و یک میلیون دیگر اضافه شود بکلی باید حقوقش قطع شود بدبختانه تمام کارهایی که شده و خلاف قانون است اگر بنده یکی یکی بشمارم تماماً بصره اغنیاء و ضرر مضاعف بدبخت بوده مثلاً در موقع پرداختن مالیات اغنیاء هم بطور حساب از قبیل آفت زدگی تخفیف و حساب سازی و غیره درست می کنند که از تأذیه مالیات فرار کنند و باید رعیت بدبخت فلک زده که هیچ ندارد گواش را بفروشد بمالیه بدهد چرا؟ برای اینکه بیچاره زور ندارد چون نمی تواند یک هزینه بنویسد و واسطه ندارد که تخفیف بگیرد آنوقت باید از رعیت بدبخت بفشار مالیات را گرفت اگر شد حق مأموریت هم از آنها گرفت و همچنین اگر یک عده از این مردم بدبخت خورده یا بالفرض یک خدمتی کردند و یک حقوق تقاضی گرفتند و زحمتی کشیده اند باید با آنها حقوق تومانی دوربال داد و بآن اشخاصی که در بارک هستند تومانی یک تومان داده و بعلاوه یک پولهایی هم با سامی مختلفه باسم اینکه مواجیش کفایت نمی کنند یا باسم اینکه اطفاش را باید بمدرسه بفرستد بآنها بدهند و مالیه مملکت را باین روز برسانند اینها هستند که اسباب مایه ششصد

هزار تومان کسر برای مالیه بدبخت این مملکت شده اند و همین اشخاص هستند که آن تصویب نامه ها بصرفه آنها صادر شده که در وقت پرداختن مالیات از مالیات دادن فرار می کنند و در وقت استفاده از این ملت فقیر خواهند تا نفس آخرین ملت را بدوشند و دارائی او را بر ندهند بنده این تصویب نامه هایی که باین ترتیب صادر شده تمام را برخلاف صرفه ملت می دانم و پیشنهاد می کنم که اگر آقایان باین موافقت کنند و یک دفعه رای بدهند که تمام این تصویب نامه ها باطل است و تمام اشخاصی که این پولها را گرفته اند باید مجدداً از آنها مسترد شود و بخرج واقعی ملت برسد و این سابقه بد از میان برود که اگر یک وقتی مجلس نیست باین سابقه ها و این تصویب نامه ها نتوانند مالیه مملکت را بشمار و چاقول کنند هیچ از بدی چنگیز خانی هم اینطور بفرمانگری در مالیه مملکت نکرده بنابراین چون این ترتیب بر ضرر تمام مردم یعنی اشخاص مالیات بده است و مصارف دولت هم امروز خیلی کسر دارد باید این پولها بصرف دولت برسد زیرا یکی از ممالی می تواند بکندری کسری ها را ترمیم کند همین محل است پس باید یک مرتبه برد این تصویب نامه ارای داد که دیگر یک خرجها و یک نرض های تازه پیدا نکنیم و این آقایان هم همین تصویب نامه ها را مردار قرار ندهند و یک حسابهای مفصلی درست کنند و بگویند فلان نشاهدات فلانجا بوده و فلان قدر خسارت وارد آمده و فلان قدر مخارج فلان کرده ام و حالا یک ملیون تومان هم از این ملت بدبخت طلب دارم. اولاً راه این خرج ها و تحلیلات غیر قانونی گرفته شود و ثانیاً آنچه در این شش سال بواسطه این تصویب نامه ها گرفته اند پس بدهند. بنا بر این بنده پیشنهاد میکنم که مایک رائی که بقیمه بنده بهترین رائیها است و بر صرفه افراد واقعی ملت یعنی فقراء وضعفا است این تصویب نامه ها رانسخ کنیم و بگوئیم چون تمام این تصویب نامه ها غلط بوده و حق ملت را بیجهت مصرف کرده اند و دارای این حق و صلاحیت نه بوده اند بروند و بهر کس داده اند پس بگیرند

رئیس - آقای مستشار السلطنه (اجازه نطق)

مستشار السلطنه - بنده حاضر شده بودم در موقعی که بحث در ماده واحده میشد عرایضی بکنم ولی متأسفانه موقع بدست نیاوردم بلی در آن موقع یکی از دلانی که طرفداران الغای تشکیلات مالیه که خود بنده یکی از آن اشخاص بودم) اقامه مینمودند این بود که در خزانه و بیت المال ملت حریق موجود است و هیچ حریق و آتش سوزی این اندازه دامنه دار و باین درجه ملت سوز نمیشود طرفداران عدم الغای تشکیلات مالیه می گفتند این حریق بهمین حال باقی باشد تا ما برویم آلات و ادوات اطفا بیه که درارویا برای خاموش کردن این آتش تهیه شده بیآوریم و من گفتم این حریق و این آتش سوزانی که ملت و دولت و استقلال و معنی ما را بیاد فناء داده بایستی همین امروز بدست هر کسی باشد و بدست همین ایرانی (ده بار میگویی ایرانی) یعنی با همین ادوات

تظافه که حالیه در دست خاموش شود و تا آمدن مستشار صبر نکنیم...

سایمان میرزا- بلی رئیس - بفرمائید

سایمان میرزا - آقای مستشار السلطنه کاملا با بنده موافق هستند فقط گویا در عرایض بنده دقت...

رئیس - آقای سردار معظم (اجازه نطق)

سردار معظم - بنده چون هیچوقت حقوق شخصی نداشته و ندارم و هیچ تصویب نامه هم برای بنده صادر نشده و شرکت در صدور آن هم نداشته ام...

حکومتهاى مختلفه را در ایجاد حربها و وسائل مختلفه برای تأمین حساب خودشان رد نمائیم باید يك اصل کلی را ثابت کنیم...

رئیس - اگر پیشنهادی دارید بفرستید والا باید بروید بکمیسیون بودجه گمان می کنم مذاکرات...

در این موضوع هم کافی باشد. مستشار السلطنه - بنده يك توضیح مختصری داشتم. رئیس - بفرمائید. مستشار السلطنه - بنده باز عرایض خود را تعقیب می کنم...

(آقای تدین پیشنهاد را بمضمون ذیل قرائت نمودند)

بنده پیشنهاد میکنم که لایحه وزارت مالیه به وزارت مالیه عودت داده شود که متدرجات لایحه مزبور در تحت مواد معین با اظهار عقیده به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

رئیس - این پیشنهاد دوباره قرائت می شود برای آنکه آقایانیکه غائب بودند ملتفت بشوند مجدداً قرائت شد

رئیس - آقای آقا سیدفاضل راجع باین مطلب فرمایش دارید؟

آقا سید فاضل - بلی بنده مخالف این پیشنهاد هستم.

رئیس - بفرمائید

آقا سید فاضل - خوشبختانه این لایحه وزارت مالیه شمه از حیث ومیل های وزارت مالیه را مرقوم داشته و تفصیلاً مذاکره شده است و این لایحه قانونی بسیار خوبی است...

مبالغی میبرند بیش افتاده اند و با قراءه بیچاره که عقب افتاده اند و تومانی دوربال می گیرند بنا بر این عقیده من این لایحه باید بکمیسیون بودجه برود نهایت این است که آنچه قانون مصوبه مجلس در وزارت مالیه موجود است باید اجرا شود...

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده باین قسمت از فرمایشات آقای آقا سید فاضل که وزارت مالیه نباید اظهار عقیده کند موافق نیستم زیرا مجلس همیشه باید در اطراف عقیده و پیشنهاد وزیر داخل مذاکره شود تا خود وزیر يك تصمیمی اتخاذ نکند...

رئیس - پس پیشنهاد آقای سردار معظم این است که این لایحه اینجا بماند و بوزارت مالیه نوشته شود برای اینکه ترتیب اثری باین لایحه شما داده شود...

سایمان میرزا - يك قسمتی که ما را و داشته است در این لایحه باید ترتیب اثری باین لایحه شما داده شود باید نظریات خودتان را اعلام دارید گفته شد (صحبیح است)

باید يك اصولی اتخاذ کنند و آن اصول همان توضیحی نبود که تمام ماهها گفتیم شاید داده سلیمان میرزا از طرف خودشان فرمودند بنده از طرف خودم سایرین از طرف خودشان و گفتیم کلیه مدرک امور ما قانون است و بتصویب نامهها اعتبار نمیدهم و مشروع نمی دانیم ولی باید وزارت مالیه مهلت وقت مطالعه داشته باشد باز هم با صدای بلند این دواصل را این جا اعلام می کنم که وزیر مالیه بامرات این دواصل باید قبول زحمت فرموده بروند تصویب نامهها را ملاحظه کنند آنچه را خودشان عقیده دارند حذف کنند چون قانون بایشان امر نمی کند حذف نکنند و آنچه را عقیده دارند برقرار باشد باید پیشنهاد بکنند بگویند من که وزیر مالیه هستم صلاح نمی دانم فلان شهریه برقرار باشد و فلان حذف شود آنوقت است که مجلس میتواند بکمیسیون بودجه رجوع کند و در این باب نظریه اتخاذ کند والا بنده خجالت نمی کشم از این که به گویم این ظفره از مسئولیت است چرا باید این همه بار تحمل بردوش مجلس بشود...

تمام وقت خوارهای طهران بگویند اتخاذ این اصل از طرف مجلس بوده باین ملاحظه بود که بنده آن پیشنهاد را کردم و بانظر آقای حاج شیخ اسدالله هم مخالف نیستم و نمی گویم عین این لایحه بوزارت مالیه فرستاده شود غیر ممکن است لایحه را در دفتر مجلس ضبط کنند ولی عین مذاکراتی را که در مجلس شد از طرف هیئت رئیس بوزارت مالیه اطلاع بدهند که این اخطاریه شما ناقص است و نمی تواند مورد شور مجلس واقع شود و باید شما در روی این اصول نظریات خودتان را هر چه زودتر به مجلس بفرستید.

رئیس - بفرمائید

چیزهاییکه برخلاف قانون است ما مخالف آن هستیم و باید حذف شود و دیگر نه محتاج بنظر وزیر است نه غیر وزیر مثلاً یکی از آنها این است که برخلاف قانون وظایف يك حقوقانی برقرار شده و هر چه برخلاف قانون وظایف بوده فعلاً از درجه اعتبار ساقط است این دیگر چیز تازه نیست که در او مذاکره کنیم قانون وظایف انشاءالله عملی است پس هر چیزی که برخلاف قانون وظایف بوده از درجه اعتبار ساقط است و همانطور که آقای سردار معظم فرمودند آنچه تصویب نامه برخلاف قانون صادر شده که موافق با ترتیبات قانون نبوده یا قانون در آن موضوع مسکوت عنه بوده از امروز باید از آنها جلو گیری شود و پرداخته نشود و جزء حساب بروراضافه نشود مثلاً عمر وزید فرض نکنند من که پنجاه هزار تومان طلب دارم اگر این پیشنهاد یکماه طول بکشد برای اینکه هنوز تصویب نامه لغو نشده یا نقد تومان دیگر هم بر طلب من افزوده میشود پس باید تمام اینها از امروز تا موقعیکه تکلیف معین می شود از درجه اعتبار ساقط باشد مگر آنکه مجلس مجدداً تصویب کند و بعلاوه ممکن است مجلس هیئت دولت را یادآور شود که خود مایا معاوین شان باید اکثر در جلسات حاضر باشند و گفته شود این لایحه مثل رایورت پذیرفته شد ولیکن این طور مذاکره شد که آن چیزهاییکه در قانون ذکر نشده و خارج از قانون است از درجه اعتبار ساقط است و مابقی را اگر چیزی است که قانون در باره آن ساکت است بعنوان لایحه قانونی پیشنهاد کنند و مجلس در آن موضوع موافق نظام نامه داخلی خود مذاکره و رأی خواهد داد.

رئیس - معلوم نیست پیشنهاد چه چیز است پس چند دقیقه تنفس داده میشود بعد پیشنهاد کنید تا در آن رأی گرفته شود گفته شد صحیح است (در این موقع آقایان برای تنفس از مجلس خارج و پس از نیم ساعت مجدداً جلسه تشکیل شد)

رئیس - آقای سردار معظم و آقای سلیمان میرزا و چند نفر دیگر پیشنهادی کرده اند راجع باین موضوع که مذاکره شد قرائت میشود بعد مذاکره و رأی گرفته میشود.

(آقای تدین پیشنهاد مذکور را

بمضمون ذیل قرائت نمودند)

پیشنهاد میکنم که لایحه وزارت مالیه اولاً طبع شده بین نمایندگان توزیع شود. ثانیاً بوزارت مالیه نوشته شود که آقای وزیر مالیه با محفوظ ماندن قوانین مملکتی مندرجات لایحه ۲۲۷۱۶ خود را در تحت مواد معین با اظهار عقیده خود در هر يك از مواد هر چه زودتر بمجلس شورای ملی پیشنهاد نمایند.

سردار معظم - سلیمان میرزا - مساوات - نصیر - السلطنه - آقا سید فاضل کاشانی - محمد هاشم میرزا جلیل الملك تدین - سهام السلطان - آقا میرزا هاشم آشتیانی - فهیم الملك - نصرت الدوله - معتمد السلطنه - آقا شیخ محمد جواد - میرزا علی حسن کاشانی آصف الممالک - مشیر الدوله

رئیس - آقای سلطان العلماء راجع باین پیشنهاد اظهاری دارید.

سلطان العلماء - راجع باین پیشنهاد بنده مخالف نیستم.
رئیس - پس کسی مخالف نیست چون قسمت اول لازم برای گرفتن نیست پس در قسمت دوم رأی میگیریم آقایانیکه موافق هستند قیام نمایند.
(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد هر چند که وظیفه بنده نیست در این قسمت مسائل دشالت بکنم ولی محض حفظ نظام نامه مجبورم برای اینکه آراء متضادی از مجلس صادر نشود لازم می دانم این را عرض کنم که در ضمن مذاکرات گفته شد تصویب نامه ما باید الغاء شود یعنی تصویب نامه هائی که مخالف قانون است ولی گمان می کنم قبل از اینکه چنین رأی داده شود بایستی از روی تأمل و دقت اطراف آن کاهلاً ملاحظه شود و پس از آن رأی گرفته شود هر چند که راجع باین امر رأی گرفته نشده ولی چون مذاکرات مجلس ممکن است در خارج موثر بشود این است که عرض میکنم غیر از این رأی که داده شد سایر مذاکرات کان لم یکن خواهد بود برای اینکه اگر گفته شود تصویب نامه هائیکه مخالف قانون است الغاء بشود شاید وزارت مالیه مجبور شود چند ملیون پول هم ببعضی اشخاص بدهد زیرا بعضی اشخاصی که موافق تصویب مجلس اول (۱۳۲۵) مقرری داشته دولت تصویب کرده است تومانی دوریال بدهند و البته چنین تصویب نامه مخالف قانون است لکن اگر بفرمائید تصویب نامه ها کلیتاً باید الغاء شود آنوقت لازم می آید که تومانی هفت قران و ده شاهی بآن اشخاص دستی داده شود پس بنده مجدداً عرض میکنم که سواى این رأی که الان داده شده سایر مذاکرات کان لم یکن خواهد بود گفتند صحیح است) سه فقره پیشنهاد دیگر از طرف آقای سردار معظم و چند نفر دیگر هست قرائت می شود و بطبع میفرستیم و پس فردا مذاکره می شود و اگر آقایان مایل باشند همین امشب هم ممکن است مذاکره شود آقای تدین پیشنهادهای مزبور را بمضمون ذیل قرائت نمودند

پیشنهاد آقای سردار معظم راجع به تشکیل کمیسیون رسیدگی دوره فترت مورخه ۱۳ - برج عقرب ۱۳۰۰

نظر باینکه رسیدگی بعملیات دوره فترت مورد توجه اکثر نمایندگان محترم بوده و افکار عامه نیز لزوم آنرا تأیید نمایند لهذا پیشنهاد ذیل بمجلس شورای ملی تقدیم می شود.

۱ - برای رسیدگی بعملیات دوره فترتی که از تاریخ تعطیل مجلس شورای ملی دوره سوم تقنینیه شروع می شود کمیسویی مرکب از ۱۲ نفر نمایندگان مجلس شورای ملی انتخاب میشود.

۲ - کمیسیون تقشیش مزبور بتمام تصمیمات سیاسی و امتیازات و اجارات و انتقالات و معاملات و عوارض برقرار شده برخلاف قانون و مصارف تصویب شده از طرف دولت های مختلفه دوره فترت رسیدگی گرايرت رسیدگی خود را دوره بدوره بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

۳ - کمیسیون مزبور حق دارد بتمام دوسیه ها

و دفاتر وزارتخانه ها و اسناد لازمه رسیدگی کرده و از کلیه وزارتخانه ها و ادارات مربوطه توضیحات لازم را بخواهد و توضیحات مزبوره باید با سرعت و وسائل به کمیسیون مزبوره داده شود.

۴ - کمیسیون تقشیش مزبور رسیدگی بعملیات زمامداران دوره فترت را از آخر شروع کرده بترتیب تا اول دوره فترت خواهد رسید و راپرتهای خود را بترتیب مذکوره در فوق بمجلس شورای ملی تقدیم خواهد نمود.

۵ - مجلس شورای ملی پس از مطالعه راپرتهای تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد نمود.
محسن سلیمان - پیشنهاد کننده سردار معظم تیمورتاش.

پیشنهاد آقای سردار معظم راجع به قانون انتخابات ۱۳ برج عقرب ۱۳۰۰ نظر بمعايب موجوده در قانون انتخابات که در ضمن جریان دودوره انتخابیه معین گردیده و شرح آنها بواسطه مفصل بودن خارج از حدود این پیشنهاد است لهذا پیشنهاد می شود که کمیسویی مرکب از ۹ نفر برای تجدید نظر در قانون مزبور از طرف مجلس شورای ملی انتخاب شده و راپرت اصلاحات لازمه در قانون انتخابات را پس از مطالعه بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

پیشنهاد کننده سردار معظم تیمورتاش محل امضاء شاهزاده نصرت الدوله فیروز.

پیشنهاد آقای سردار معظم راجع باصلاح بودجه مملکتی ۱۳۰۰ برج عقرب ۱۳۰۰ نظر باینکه توجه در اصلاح مالیه مملکت چه از نقطه نظر تهیه موجبات آسایش عمومی از حیث یکدست کردن و متناسب نمودن مالیاتهای موجوده و چه از حیث جمع و خرج و جلوگیری از تفریط آن و ایجاد بودجه ثابت مملکتی از وظائف خاص مجلس شورای ملی است و کمی وقت و تراکم امور و اصلاحات لازمه اجازه نمیدهد که در انتظار لوائح و قوانین مربوط بمسائل مذکوره مجلس شورای ملی اقدامی نمایند لهذا پیشنهاد می شود:

۱ - مجلس شورای ملی بکمیسیون بودجه خود اجازه میدهد که با مشارکت دولت بودجه های جمع و خرج را تهیه نموده بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

۲ - مجلس شورای ملی به کمیسیون قوانین مالیه خود اجازه میدهد که با مشارکت دولت داخل مطالعه در اوضاع مالیاتی و عوارض موجوده فعلی شده نتیجه مطالعات خود را با اصلاحات لازمه راپورتاً بمجلس تقدیم دارد.

پیشنهاد کننده سردار معظم تیمورتاش - فیروز
رئیس - آقای سردار معظم (اجازه)

سردار معظم - اگر چه در پیشنهاد هائیکه تقدیم شده است فقط امضای بنده و یکی دوفراز نمایندگان بیشتر نیست ولی این پیشنهادها هر سه فقره با تصویب و اطلاع رفقای جمعیتی بنده تقدیم شده بنابراین بنده از آقای رئیس درخواست میکنم که امر بفرمائید هر سه پیشنهاد را طبع و توزیع نمایند تا همه نمایندگان فرصت مطالعه و تماطی نظر داشته باشند و در جلسه دیگر مذاکره کنند.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - چون در اول يك بیانی فرمودند

که ممکن است مذاکره شود اگر اجازه بفرمائید در پیشنهاد سوم خیلی مذاکرات دارم

رئیس - روز دیگر هم میشود مذاکره کرد طبع و توزیع می شود و در جلسه دیگر مذاکره خواهد شد (گفتند صحیح است) اگر آقایان موافق باشند جلسه دیگر روز ۳ شنبه خواهد بود برای اینکه روز شنبه گمان میکنم جلسه مختصری برای این پیشنهادات لازم نباشد زیرا این پیشنهادات در ظرف نیم ساعت ختم خواهد شد و موقع قانونی شور و دوام عهدنامه چین هم روز ۳ شنبه خواهد بود پس جلسه آتیه روز ۳ شنبه ۲ ساعت و نیم بغروب مانده و دستور آن عهدنامه چین و این فقره پیشنهاد خواهد بود مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر)

رئیس - ماده واحده وزارت مالیه هم جز دستور ۳ شنبه خواهد بود

مجلس ۲ ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد
جلسه ۳ شنبه

صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه شانزدهم برج عقرب ۱۳۰۰ مطابق هفتم شهر ربیع الاول ۱۳۴۰

مجلس نیم ساعت قبل از فرورب در تحت ریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید (صورت مجلس یوم پنجشنبه یازدهم عقرب را آقای تدین قرائت نمودند)

رئیس - نسبت بصورت جلسه اعتراضی نیست (اظهاری نشد)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد دستور امروز اولاً شورائی است در عهدنامه بین ایران و چین

ثانیاً شور در سه فقره پیشنهاد آقایان سردار معظم و نصرت الدوله - سلیمان میرزا ثالثاً شور ثانوی در ماده واحده که وزیر مالیه پیشنهاد کرده بودند ولی چون وزیر مالیه مستعفی شده اند خواهد ماند که اگر دولت آن ماده را قبول کند در آن شور بشود و الا مسکوت عنه میماند (گفته شد صحیح است) قبل از این که داخل دستور شویم پاره مطالب است که باید به عرض

آقایان برسد اولاً چند جلسه قبل مذاکره شد که به هیئت دولت تا یکدشود هر چه زودتر بودجه ها را بفرستند تا یکدشود جواب داده اند مشغول تهیه هستند و همین چندروزه پیشنهاد خواهند نمود ثانیاً به آقایان رؤسای کمیسیون هاعرض کرده بودند باینکه دیگر مذاکره کند و اوقاتی را برای تشکیل کمیسیونها معین کنند آقایان اوقاتی معین کرده بودند ولی موقع تشکیل بعضی کمیسیونها با بعضی دیگر تصادف پیدا می نمود لذا هیئت رئیسه اوقاتی معین گردید است و باید بنظر آقایان برسد که اگر تصویب کردند از همان قرار اجرا شود پس از ختم مجلس باید آقایان روسای کمیسیونها جلسه تشکیل بدهند و آن صورتی که نوشته شده ملاحظه کنند ثالثاً شعبه اول يك نفر بجای آقای مؤتمن السلطنه که جزء کمیسیون تحقیق انتخابات آقایان صدرائی و دست غیب بودند و استعفا کردند باید معین کنند در جلسه آتیه هم که روز پنجشنبه پس فردا خواهد بود باید برای کمیسیون خارجه يك نفر تعیین شود کمیسیون تحقیق انتخاب آقای نظام - الدوله هم مخبر خود را معین نکرده ایشان باید يك